

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ) **Зайченка Івана Васильовича** на дисертацію **Хоменко Катерини Павлівни**

“Формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі (1990-2015)”,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

1. Актуальність обраної теми

Актуальність теми рецензованого дисертаційного дослідження зумовлена, по-перше, проблемами сучасної практичної медицини в Україні і незадовільним станом її реформування; по-друге, необхідністю удосконалення якості підготовки лікарів у вищих медичних навчальних закладах України, обіцяна конкурентоспроможність яких з впровадженням, починаючи з 2000 року, Болонської декларації, так і не підвищилась, а дипломи українських лікарів за кордоном не визнаються; по-третє, прагненням нашої держави ввійти до європейського й світового товариства, що спонукає до глибокого вивчення, критичного осмислення і творчого використання позитивного педагогічного досвіду, а також досвіду підготовки лікарів зарубіжних країн і, в першу чергу, сусідів, зокрема Польщі.

Актуальність дослідження процесу формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі (1990 – 2015 рр.) дисертанткою аргументована необхідністю поліпшення якості підготовки майбутніх лікарів в Україні конкурентоспроможних на ринку праці, важливістю використання зарубіжного передового досвіду підготовки лікарів у медичних університетах Польщі, а також відсутністю цілісного й системного дослідження цієї проблеми.

Доцільність вибору теми дисертаційної роботи підтверджує і той факт, що вона виконана як складова комплексного дослідження відповідно до тем науково-дослідної роботи Сумського державного університету: “Дослідження нових напрямів розвитку професійно спрямованої комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів” (державний реєстраційний № 0112U006016).

З огляду на вищевідзначене, а також через відсутність цілісного історико-педагогічного дослідження щодо означеної проблеми у визначених хронологічних межах актуальність і своєчасність рецензованого дослідження не викликає сумніву.

ВХ № 15724 ІРА 2017

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертантка на високому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, визначила мету, завдання, об'єкт, предмет, хронологічні межі дослідження. Зокрема, цілком слушно визначено мету дослідження – наукове узагальнення досвіду формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі й виявлення провідних тенденцій, принципів і закономірностей цього процесу та обґрунтування можливостей творчого використання польського досвіду в реформуванні вищої освіти в Україні.

Обґрунтованість наведених у дисертаційному дослідженні положень, висновків, рекомендацій зумовлено тим, що дисертантка адекватно використала різноманітні сучасні методи наукового педагогічного пошуку (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, методи термінологічного й системного аналізу, порівняльно-історичний і хронологічний, педагогічного прогнозування, систематизації та інші методи).

Положення, висновки і рекомендації дисертаційного дослідження К. П. Хоменко достатньо обґрунтовані.

3. Вірогідність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Успішне розв'язання поставлених завдань дозволило К.П. Хоменко здійснити особистий внесок до історико-педагогічного знання, забезпечити наукову новизну дослідження, яка полягає в тому, що автором вперше:

- цілісно висвітлено історію формування професійної компетентності майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах Польщі у період із 1990 до 2015 року;

- розроблено й обґрунтовано періодизацію генезису професійної компетентності майбутніх лікарів у Польщі, виявлено тенденції та принципи її формування. Визначено три періоди: перший (становлення) – 1990–2005 рр., другий (розвитку) – 2005–2011 рр., третій (модернізації) – 2011–2015 рр.;

- науково обґрунтовано складові професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі (діяльнісна, когнітивна, комунікативна, мотиваційна, інтернаціональна, гносеологічна, деонтологічна та соціально-психологічна).

Ціннішим є те, що автор уточнює сутність понять: “професіоналізм лікаря”, “професійна компетентність лікаря”, “формування професійної компетентності”.

Значущість дослідження полягає в тому, що проаналізована автором із позицій синергетичного й аксіологічного підходів проблема і сформульовані відповідні висновки, дають можливість визначення творчого використання позитивного досвіду формування професійної компетентності майбутніх лікарів у

Польщі 1990–2015 рр. в сучасних вищих медичних навчальних закладах України.

Результати дисертаційної роботи можуть стати основою для обґрунтування теоретико-методичних підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців інших спеціальностей. Теоретичні положення й висновки дисертаційного дослідження можуть застосуватися в практиці вищої школи України.

4. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (328 найменувань, із них 84 іноземною мовою), семи додатків. Повний обсяг дисертації становить 237 сторінок, з яких основного тексту – 174 сторінок. Дисертаційна робота містить 11 рисунків, 7 таблиць.

Проведений аналіз дисертації дає підставу стверджувати про доцільну й концептуально виправдану структуру дослідження, її логічність і спрямованість на послідовне розв'язання визначених наукових завдань, кожне з яких відповідає поставленій меті.

Хронологічні межі наукового пошуку (1990 – 2015) вмотивовано з урахуванням генезису означеної проблеми в нормативно-правовому, методолого-теоретичному й організаційно-практичному аспектах. Це, на нашу думку, є свідченням історико-педагогічної компетентності дослідниці, її наукової зрілості.

Висновки логічно впливають зі змісту основного тексту дисертації.

Про наукову сумлінність К.П. Хоменко свідчить здійснений у роботі розлогий аналіз стану розробки досліджуваної проблеми (Дис., с. 13–33).

Зміст автореферату повністю відповідає основним положенням дисертації. Дев'ять одноосібних наукових праць, з яких: шість статей у наукових фахових виданнях (дві з яких надруковані в зарубіжних виданнях, одна – у виданні, що індексується в Index Copernicus, Cite Factor, Google Scholar та CEJSH), одна стаття – у збірнику матеріалів Міжнародного академічного конгресу, дві статті – у збірниках наукових праць міжнародних науково-практичних інтернет-конференцій з достатньою повнотою відображають основні положення й висновки дисертації та цілком відповідають встановленим вимогам.

Обсяг і зміст дисертації показують, що робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні, і свідчать про професійну зрілість автора.

У цілому високо оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертанткою результатів, відзначимо окремі **дискусійні положення та зауваження** до змісту роботи, а також висловимо окремі побажання:

1. Робота виграла б у практичному аспекті й набула більш логічної

стрункості, якби було змістовніше представлено систему творчого упровадження формування професійної компетентності майбутніх лікарів у медичних навчальних закладах України.

2. Не зайвим було б зробити порівняння робочих програм навчальних дисциплін медичних університетів Польщі й України з метою співставлення змісту навчальних предметів.

3. В дисертації досить ґрунтовно розкрита загальна методика дисертаційного дослідження. однак в авторефераті вона не представлена належним чином.

4. Достатньо ґрунтовними й повними є загальні висновки дисертації. Однак висновки до розділів мали б бути більш глибокими й повними.

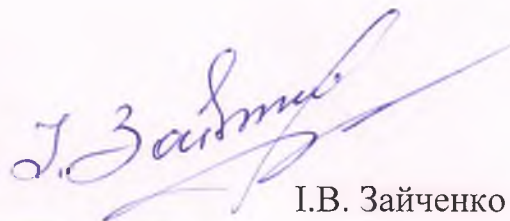
5. Висновок про відповідність дисертації вимогам “Порядку присудження наукових ступенів”

Втім, висловлені зауваження і побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Дисертація Хоменко К.П. є завершеною працею, містить висунуті авторкою для прилюдного захисту наукові положення, а також обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання. Текст роботи характеризується глибиною аналізу, має теоретичну і практичну значущість. Поставлені завдання повністю розв’язано.

Вважаємо, що дисертаційна робота “Формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі (1990-2015)”, відповідає вимогам до кандидатських дисертацій, зокрема пунктам 9, 11, 12, 13 “Порядку присудження наукових ступенів” від 19 серпня 2015 р. № 656, а її автор – Хоменко Катерина Павлівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

І.В. Зайченко

